



**ENSENYAMENT: CIÈNCIES DEL TREBALL**

**ASSIGNATURA: INSTITUCIONS DE DRET COMUNITARI (Codi 33025)**

**PROFESSOR/A: NÚRIA CAMPS MIRABET/ANTONI NOVELL FABREGAT**

**CURS: 1r/2n**

**QUADRIMESTRE: 2n**

**CRÈDITS: 7,5**

**TIPUS: OPTATIVA**

### **1. OBJECTIUS**

- Comprendre el caràcter progressiu del procés de construcció europea i saber explicar la seva evolució i ampliació.
- Comprendre la naturalesa jurídica de la Unió Europea i saber descriure les característiques del sistema institucional que la conforma. Demostrar un coneixement de les institucions i òrgans principals que la integren, les seves funcions, composició i organització interna.
- Comprendre l'ordenament jurídic comunitari: saber identificar els actes normatius que conformen el Dret comunitari europeu; saber distingir els diferents procediments d'adopció d'actes normatius. Aprendre quins són els principis bàsics del Dret comunitari i la relació amb els ordenaments interns dels Estats membres.
- Conèixer els mecanismes de control jurisdiccional del Dret Comunitari.
- Identificar els àmbits materials del Dret comunitari a través d'un estudi introductor de les llibertats fonamental i les polítiques comunitàries

### **2. CONTINGUTS o METODOLOGIA**

Es desenvoluparà el Programa de l'assignatura a través de classes teòriques i pràctiques. En les classes teòriques es fomentarà la participació de l'estudiant a través de diferents tècniques docents per tal de que hi hagi un intercanvi que permeti evidenciar la seva evolució en el procés d'aprenentatge. Les classes pràctiques han de contribuir a saber aplicar els diferents conceptes teòrics a la realitat pràctica a través del anàlisi de la jurisprudència comunitària i la normativa vigent.

### **3. PROGRAMA**

#### **BLOC TEMÀTIC I: ANTECEDENTS I CARACTERÍSTIQUES ESSENCIALS DE LA UNIÓ EUROPEA.**

**Lliçó 1: La idea de la unitat europea en la Història.** Antecedents de la conceptualització de la idea de Europa com entitat històrica, cultural o política. El període d'entreguerres: "Paneuropa" i el Projecte Briand.

**Lliçó 2: El regionalisme europeu després la Segona Guerra Mundial.** El context històric i les conseqüències de la Segona Guerra Mundial. El Congrés de l'Haia de 1948 i el Moviment Europeu. Les concepcions sobre la integració europea. El Consell d'Europa i l'afirmació dels valors democràtics.

**Lliçó 3: La creació de les Comunitats Europees i la seva ampliació.** El "Dret de la Integració": el pensament de *Jean Monnet* i la "Declaració Schuman". El Tractat de la Comunitat Europea del Carbó i d'Acer (TCECA). El Tractat de la Comunitat Econòmica Europea (TCEE) i el Tractat de la Comunitat Europea de la Energia Atòmica (TCEEA). Objectius. L'ampliació de les Comunitats: procediment d'adhesió.

**Lliçó 4: L'evolució i el desenvolupament de les Comunitats Europees: de les Comunitats Europees a la Unió Europea.** L'aprofundiment en els mitjans i objectius: el procediment de revisió i les successives modificacions dels Tractats constitutius: la institucionalització de la Unió Europea: estructura i objectius.

**Lliçó 5: La reforma de la Unió Europea.** La Convenció Europea i el Tractat pel qual s'institueix una Constitució per a Europa. L'Espai Europeu de Llibertat, Seguretat i Justícia. Els Acords de Schengen. La cooperació reforçada.

**Lliçó 6: Les competències comunitàries.** Principis que regeixen el seu exercici. Les relacions entre les competències comunitàries i les competències dels Estats membres.

## **BLOC TEMÀTIC II: EL SISTEMA INSTITUCIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA.**

**Lliçó 7: El sistema institucional de la Unió Europea.** Evolució i marc institucional únic. Classificació de les institucions i dels òrgans. El principi de l'equilibri institucional i la separació de poders.

**Lliçó 8: Els Consells.** El Consell Europeu. Orígens i evolució. Composició, organització, funcionament i funcions. Consideració sobre la seva naturalesa jurídica. El Consell de la Unió Europea: composició, organització interna, funcionament i competències.

**Lliçó 9: La Comissió. Naturalesa i composició.** Organització interna i funcionament. Competències. La responsabilitat de la Comissió.

**Lliçó 10: El Parlament Europeu.** Funcions: deliberació, legislació i control. Composició, organització i funcionament.

**Lliçó 11: El Tribunal de Justícia (TJCE).** Funcions. Composició i organització interna. Competències consultiva, contenciosa i prejudicial. Referència al procediment davant el TJCE. El Tribunal de Primera Instància: organització i competències. El Tribunal de Comptes. Funcions. Composició, organització i funcionament.

**Lliçó 12: Altres Òrgans.** El Comitè Econòmic i Social. El Comitè de les Regions. El Banc Europeu d'Inversions.

## **BLOC TEMÀTIC III: EL SISTEMA JURÍDIC DE LA UNIÓ EUROPEA.**

**Lliçó 13: Les característiques del Sistema jurídic comunitari.** L'autonomia normativa. El principi de primàcia. El principi d'efecte directe.

**Lliçó 14: El Dret originari.** Característiques del Dret originari. Els Tractats Constitutius. Els Tractats i les Actes d'Adhesió. L'àmbit d'aplicació material, temporal i territorial dels Tractats constitutius.

**Lliçó 15: El Dret derivat.** Tipologia. Actes típics. Actes atípics.

**Lliçó 16: El Dret complementari i els actes jurídics derivats dels àmbits de la cooperació de la Unió Europea.** El Dret complementari: a) els convenis celebrats entre els Estats membres en els àmbits de l'article 293 del TCE b) Les decisions dels representants dels governs dels Estats membres reunits en el si del Consell. Els actes jurídics de la PESC. Els actes de la CPJP.

**Lliçó 17: Els principis generals del Dret.** Concepte i funcions en el sistema jurídic comunitari. Tipologia. El recurs als principis generals en l'àmbit dels Drets Humans i de les Llibertats fonamentals.

**Lliçó 18: El procés d'adopció de normes de Dret derivat.** Les relacions entre les Institucions comunitàries en el procés normatiu: el procediment de consulta, el procediment de concertació, el procediment de cooperació, el procediment de codecisió i el procediment de dictamen conforme.

#### **BLOC TEMÀTIC IV: EL CONTROL DE LA APLICACIÓ DEL DRET COMUNITARI.**

**Lliçó 19: El control jurisdiccional del Dret Comunitari pel TJCE.** Característiques del sistema de recursos. El recurs d'anul·lació. El recurs per omissió. Referència al recurs per responsabilitat extracontractual. El recurs per incompliment.

**Lliçó 20: L'aplicació del Dret Comunitari pels jutges nacionals: la qüestió prejudicial.** El procediment. Els efectes de la decisió prejudicial. Especificitats en el marc de l'espai de llibertat, seguretat i justícia.

#### **BLOC TEMÀTIC V: ELS ÀMBITS MATERIALS DEL DRET COMUNITARI EUROPEU.**

**Lliçó 21: Les llibertats comunitàries.** Els principis i els mètodes per a la realització de les llibertats comunitàries. La lliure circulació de mercaderies. La lliure circulació de persones. La lliure circulació de treballadors. El Dret d'establiment i la lliure prestació de serveis. De la lliure circulació de capitals a la Unió Econòmica i Monetària: els Òrgans de la Unió Monetària.

**Lliçó 22: Les polítiques comunitàries: aspectes generals.** Tipologia: polítiques comunes, coordinades i àmbits d'actuació complementaris. Fonament jurídic: Tractats Constitutius i el recurs a les competències implícites i subsidiàries.

### **4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA**

Es recomana venir a classe amb els textos legals de l'assignatura, és a dir, un recull actualitzat dels Tractats constitutius de les Comunitats Europees.

## 5. BIBLIOGRAFIA

### BÀSICA:

#### Manuals:

- ABELLÁN HONRUBIA, V; VILÀ COSTA, B. (direc.); OLESTI RAYO, A. (coord.): *Lecciones de Derecho comunitario europeo*, ed. Ariel, Barcelona, 2005.
- ISAAC, G., M: *Manual de Derecho comunitario general*, ed. Ariel, Barcelona 2000.
- MANGAS MARTÍN, A., LIÑÁN NOGUERAS, D.J: *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, ed. Tecnos, 2005.

#### B) Textos:

- *Tratado de la Unión Europea. Tratados constitutivos de las Comunidades y otros actos básicos de Derecho comunitario*, (edición preparada por MANGAS MARTÍN, A.,) ed. Tecnos, Madrid, 2003.

Els textos dels Tractats constitutius i les seves posteriors revisions es poden consultar també a la pàgina web de la Unió Europea, <http://www.europa.eu.int>

### COMPLEMENTÀRIA:

#### Revistes especialitzades:

##### a) En suport paper:

- Revista de Derecho Comunitario Europeo.
- Unión Europea-Aranzadi.
- Revue du Marché Commun et de l'Union Européenne.
- Revue du droit de l'Union Européenne.
- Common Market Law Review.
- Annuaire européen- European yearbook.
- Revue Trimestrelle de Droit Européen.
- Cahiers de Droit Européen.
- Rivista italiana di diritto pubblico comunitario.
- Noticias de la Unión Europea.

##### b) Digitals <http://www.bib.udl.es>

- Butlletí de Notícies de la Unió Europea.
- Boletín de la Unión Europea.
- Boletín mensual del Banco Central Europeo.
- Europa a debate: Revista Trimestral del Parlamento Europeo.
- Bulletin Electronique de Documentation Européenne.
- Correo de la Unión Europea.
- European Public Law.

## 6. AVALUACIÓ

Els sistema d'avaluació que s'utilitzarà serà de tipus formatiu i estarà basat en l'assistència a classe i en la realització d'un conjunt d'activitats que es concretaran el dia de presentació de l'assignatura.

Es mantindrà també el sistema d'avaluació ordinària: aquells/es estudiants que desitgin superar l'assignatura amb la realització d'un únic examen final podran fer-ho. Aquest examen constarà d'una part teòrica i d'una part pràctica.